COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 1.3.2024
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind aderarea statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Propunerea de decizie a Consiliului anexată constituie instrumentul juridic care permite aprobarea, în numele Uniunii Europene (UE), a aderării statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte (denumit în continuare „acordul”), în temeiul articolului 218 alineatul (6) din TFUE.

La 12 iunie 2002, Consiliul a autorizat Comisia să deschidă negocieri în vederea încheierii unor acorduri de parteneriat economic (APE) cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP).

La 30 iulie 2009, UE a semnat un APE interimar între Uniune (Comunitatea Europeană, la momentul respectiv), pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte. APE interimar a fost aplicat cu titlu provizoriu de Papua-Noua Guinee și de Republica Insulelor Fiji de la 20 decembrie 2009 și, respectiv, de la 28 iulie 2014.

Articolul 80 din APE interimar prevede posibilitatea ca alte insule din Pacific să adere la acord. Prin urmare, Statul Independent Samoa și Insulele Solomon au aderat la acord și îl aplică cu titlu provizoriu începând de la 31 decembrie 2018 și, respectiv, de la 17 mai 2020.

La 13 iulie 2023, Tonga a transmis Comisiei o cerere și o ofertă de acces pe piață pentru a adera la APE interimar. Comisia a evaluat oferta și a considerat că aceasta poate fi acceptată. Prin urmare, Comisia a încheiat negocieri în numele Uniunii.

• Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat

Prezenta propunere pune în aplicare Acordul de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, zona Caraibelor și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de altă parte [„Acordul de parteneriat ACP-UE” sau Acordul de la Cotonou, care urmează a fi înlocuit de „Acordul între Organizația statelor CAP și Uniunea Europeană” (acordul post-Cotonou)][1].

Aderarea statului Tonga la APE interimar dintre UE, Fiji, Papua-Noua Guinee, Samoa și Insulele Solomon[2], care este un acord comercial asimetric și compatibil cu normele OMC, consolidează cadrul juridic al relațiilor comerciale ale UE cu țările partenere și facilitează comerțul reciproc. Statul Tonga este inclus, astfel, în regimul normelor și instituțiilor comune stabilite de APE interimar.

În urma clasificării statului Tonga de către Banca Mondială ca țară cu venituri medii superioare, țara a fost eliminată din lista țărilor care beneficiază de sistemul generalizat de preferințe tarifare (SGP) în 2019 și nu mai beneficiază de preferințele SGP (acces la piața UE scutit de taxe vamale și fără contingente) începând cu 1 ianuarie 2021.

De la aderare și până la finalizarea procedurilor interne aferente de către statele din regiunea Pacificului care sunt părți la acord (Fiji, Papua-Noua Guinee, Samoa și Insulele Solomon), UE și Tonga aplică cu titlu provizoriu acordul sub rezerva notificării reciproce, în scris, a

[1] JO L 287, 4.11.2010, p. 3 Acordul modificat prin acordul semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005 (JO L 209, 11.8.2005, p. 27) și prin acordul semnat la Ouagadougou la 22 iunie 2010 (JO L 287, 4.11.2010, p. 3).

[2] Decizia Consiliului din 13 iulie 2009 privind semnarea și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte (JO L 272, 16.10.2009, p. 1).

îndeplinirii procedurilor necesare în acest scop, în conformitate cu articolul 76 alineatul (3) din acord.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Acordul de parteneriat economic conține dispoziții privind dezvoltarea durabilă (articolul 3), prin care părțile reafirmă că obiectivul dezvoltării durabile face parte integrantă din dispozițiile respectivului acord, în conformitate cu obiectivele și principiile generale prevăzute în Acordul de la Cotonou și, în special, cu angajamentul general de a reduce și, în cele din urmă, de a eradica sărăcia într-un mod care să fie coerent cu obiectivele în materie de dezvoltare durabilă.

APE interimar este un acord comercial orientat spre dezvoltare, care oferă statului Tonga un acces asimetric pe piață și îi permite să protejeze de liberalizare sectoarele sensibile, oferind, în același timp, un număr mare de garanții și o clauză privind protecția industriilor incipiente. Acesta conține, de asemenea, dispoziții privind regulile de origine care facilitează exporturile statului Tonga în UE. Aceste dispoziții contribuie la obiectivul coerenței politicilor în favoarea dezvoltării[3] și sunt conforme cu articolul 208 din TFUE.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

- **Temeiul juridic**

Temeiul juridic al prezentei decizii a Consiliului este Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 207 alineatul (4) primul paragraf, coroborat cu articolul 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v).

- **Subsidiaritatea (în cazul competențelor neexclusive)**

Conform articolului 3 alineatul (1) litera (e) din TFUE, politica comercială comună este definită ca fiind o competență exclusivă a Uniunii.

- **Proporționalitatea**

Prezenta propunere este necesară pentru punerea în aplicare a angajamentelor internaționale ale Uniunii, astfel cum sunt prevăzute în Acordul de parteneriat ACP-UE, în special pentru a încheia noi acorduri comerciale compatibile cu OMC, eliminând treptat barierele din calea comerțului dintre părți și consolidând cooperarea în toate domeniile relevante pentru comerț.

- **Alegerea instrumentului**

Nu există un alt instrument juridic care ar putea fi folosit în scopul realizării obiectivului exprimat în prezenta propunere.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR *EX-POST*, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluările *ex post*/verificarea adecvării legislației existente**

Nu se aplică.

[3] Prin coerența politicilor în favoarea dezvoltării, UE și statele sale membre încearcă să țină seama de obiectivele de dezvoltare în politicile care pot avea un impact asupra țărilor în curs de dezvoltare. Coerența politicilor în favoarea dezvoltării (CPD) vizează reducerea la minimum a contradicțiilor și crearea de sinergii între diferitele politici ale UE. Scopul său este de a spori eficacitatea cooperării în scopul dezvoltării, în beneficiul țărilor noastre partenere.

- **Evaluarea impactului**

Între 2003 și 2007, s-a desfășurat o evaluare a impactului asupra dezvoltării durabile în cazul acordurilor de parteneriat economic dintre UE și ACP. Termenii de referință ai acestui proiect au fost publicați de Comisia Europeană în 2002, în cadrul unei proceduri competitive de ofertare. Ca urmare a acestei proceduri de ofertare, în august 2002, a fost atribuit PwC Franța un contract-cadru cu o durată de cinci ani. Un proiect al raportului final al evaluării impactului asupra dezvoltării durabile a fost prezentat părților interesate din Europa cu ocazia dialogului UE cu reprezentanții societății civile, organizat de Comisia Europeană la 23 martie 2007 la Bruxelles, Belgia. Nu a fost efectuată nicio nouă evaluare a impactului asupra dezvoltării durabile, deoarece această inițiativă se referă la o aderare la un acord existent care este deja aplicat de celelalte state insulare din Pacific ale căror caracteristici structurale și situații economice și sociale sunt comparabile cu cele ale statului Tonga.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Aprobarea aderării statului Tonga la APE interimar nu face obiectul procedurilor REFIT; ea nu implică niciun cost pentru IMM-urile din Uniune și nu ridică nicio problemă din punctul de vedere al mediului digital.

- **Drepturile fundamentale**

Propunerea nu are consecințe asupra protecției drepturilor fundamentale în Uniune.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Tonga va beneficia de un acces complet pe piața UE, scutit de taxe vamale și fără contingente, pentru toate produsele, în schimbul deschiderii treptate a pieței sale pentru produsele din UE. Nu vor exista implicații bugetare, dat fiind faptul că aderarea la acord va continua să asigure, în linii mari, accesul în aceleași condiții preferențiale al statului Tonga pe piața UE (la fel ca în cazul regimului SGP standard anterior).

5. ALTE ELEMENTE

- **Avantaje ale aderării pentru operatorii economici**

APE interimar stabilește condițiile în care operatorii economici din UE pot beneficia pe deplin de oportunitățile existente între economiile respective. În cursul punerii sale în aplicare, APE interimar îi va scuti în mare măsură de la plata taxelor vamale pe exportatorii UE de produse industriale către Tonga. El îndeplinește criteriile stabilite la articolul XXIV din GATT 1994 (privind eliminarea taxelor vamale și a altor reglementări restrictive pentru comerț în ceea ce privește, în esență, toate schimburile comerciale care se desfășoară între părți). Oferta respectă în linii mari pragul OMC, și anume 78,9 % din liberalizare (în linii tarifare), ceea ce corespunde unui volum de 81 % din volumul exporturilor UE pe o perioadă de 20 de ani. Tonga va beneficia de menținerea dreptului său de acces fără taxe vamale și fără contingente pe piața UE.

APE interimar stabilește, de asemenea, un set de reguli privind dezvoltarea durabilă, barierele tehnice în calea comerțului (BTC) și măsurile sanitare și fitosanitare (MSF), printre altele. De asemenea, părțile la APE interimar participă la Comitetul pentru comerț instituit în temeiul acordului. Posibilitatea ca UE să recurgă la mecanismul bilateral de soluționare a litigiilor prevăzut în cadrul acordului contribuie la obiectivul de a asigura un mediu transparent, nediscriminatoriu și previzibil pentru operatorii din UE în țările din zona Pacificului.

- **Planurile de punere în aplicare și mecanismele de monitorizare, evaluare și raportare**

Tonga va participa la lucrările Comitetului pentru comerț instituit în conformitate cu articolul 68 din APE interimar, care gestionează toate aspectele necesare pentru punerea în aplicare a acordului, inclusiv monitorizarea și reexaminarea punerii în aplicare, asigurarea coordonării și consultărilor privind aspectele BTC și MSF, identificarea și examinarea sectoarelor și produselor prioritare și domeniile prioritare de cooperare rezultate, precum și formularea de recomandări pentru modificarea acordului. Comitetul pentru comerț este alcătuit din reprezentanți ai părților.

- **Documente explicative (pentru directive)**

Nu se aplică.

- **Explicații detaliate cu privire la prevederile specifice ale propunerii**

Articolele 1 și 2 din propunere conțin dispoziții privind aprobarea, în numele Uniunii, a aderării statului Tonga la APE interimar și privind notificările necesare pentru a exprima consimțământul Uniunii Europene la aderarea la acord și la aplicarea cu titlu provizoriu a acordului în conformitate cu articolul 76 alineatul (3) din acesta.

Articolul 3 precizează că aprobarea aderării nu trebuie interpretată în sensul că ar conferi drepturi sau ar impune obligații care pot fi invocate direct în fața instanțelor judecătorești ale Uniunii Europene sau ale statelor membre.

Articolul 4 stabilește data intrării în vigoare a deciziei.

2024/0048 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind aderarea statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 207 alineatul (4) primul paragraf, coroborat cu articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere aprobarea Parlamentului European[4],

întrucât:

(1) La 12 iunie 2002, Consiliul a autorizat Comisia să înceapă negocierile în vederea încheierii unor acorduri de parteneriat economic cu membrii grupului statelor din Africa, Zona Caraibilor și Pacific[5].

(2) Acordul interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte[6] (denumit în continuare „Acordul interimar de parteneriat”), care stabilește un cadru pentru un acord de parteneriat economic, a fost semnat la Londra la 30 iulie 2009. Acordul interimar de parteneriat a fost aplicat cu titlu provizoriu de Papua-Noua Guinee și de Republica Fiji de la 20 decembrie 2009 și, respectiv, de la 28 iulie 2014.

(3) Articolul 80 din Acordul interimar de parteneriat conține dispoziții privind aderarea altor state insulare din Pacific. Prin urmare, Statul Independent Samoa și Insulele Solomon au aderat la acordul interimar de parteneriat și îl aplică cu titlu provizoriu începând de la 31 decembrie 2018 și, respectiv, de la 17 mai 2020.

(4) La 13 iulie 2023, Tonga a transmis Uniunii o cerere de aderare, împreună cu o ofertă de acces pe piață.

5) Comisia a evaluat oferta transmisă de Tonga și a considerat că aceasta poate fi acceptată. Prin urmare, Comisia a încheiat negocierile cu Tonga la 27 septembrie 2023.

(6) În conformitate cu articolul 76 alineatul (3) din Acordul interimar de parteneriat, Uniunea și Tonga urmează să aplice cu titlu provizoriu Acordul interimar de parteneriat după 10 zile de la data la care își notifică reciproc, în scris, îndeplinirea procedurilor necesare în acest scop.

---

4 Parlamentul European și-a dat aprobarea la [data].

5 Directivele Consiliului pentru negocierea acordurilor de parteneriat economic cu țările și regiunile ACP [9930/02 (DG E II) HH/sg].

6 Decizia 2009/729/CE a Consiliului din 13 iulie 2009 privind semnarea și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte (JO L 272, 16.10.2009, p. 1).

(7) Aderarea statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat ar trebui să fie aprobată în numele Uniunii, sub rezerva depozitării de către Tonga a actului de aderare, în temeiul articolului 80 alineatul (2) din acord,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

(1) Aderarea statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat între Comunitatea Europeană, pe de o parte, și statele din Pacific, pe de altă parte, (denumit în continuare „Acordul interimar de parteneriat") este aprobată în numele Uniunii, sub rezerva depozitării de către Tonga a actului de aderare, în temeiul articolului 80 alineatul (2) din acord.

(2) Președintele Comisiei notifică, în numele Uniunii, celorlalte părți contractante la Acordul interimar de parteneriat și statului Tonga aprobarea, de către Uniune, a aderării statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat.

(3) Textul ofertei de acces pe piață a statului Tonga este atașat la prezenta decizie.

Articolul 2

(1) În scopul aplicării cu titlu provizoriu a Acordului interimar de parteneriat dintre Uniune și Tonga, președintele Comisiei efectuează, în numele Uniunii, notificarea menționată la articolul 76 alineatul (3) din Acordul interimar de parteneriat.

(2) Uniunea și Tonga aplică cu titlu provizoriu Acordul interimar de parteneriat la 10 zile de la notificarea reciprocă în scris cu privire la încheierea procedurilor necesare în acest sens în conformitate cu alineatul (1).

Articolul 3

Aprobarea aderării statului Tonga la Acordul interimar de parteneriat nu se interpretează în sensul conferirii de drepturi sau al impunerii de obligații care pot fi invocate direct în fața instanțelor judecătorești ale Uniunii sau ale statelor membre.

Articolul 4

Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele